

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoCsp/6/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8623200248
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8623200248.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jozefa Angeloviča v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s. r. o., so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava - mestská časť Ružinov, proti žalovanej: A. B., nar.XX.XX.XXXX, bytom C. A. XXX, XXX XX C. D., o zaplatenie sumy 5.467,12 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. SK-1Csp/11/2023 - 86 zo dňa 30.10.2023, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. SK-1Csp/11/2023 - 86 zo dňa 30.10.2023 v I. výroku žalobu zamietol a v II. výroku priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobca sa žalobou domáha, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 5.467,12 eur s príslušenstvom, keďže nadobudol pohľadávku od postupcu C. E. F., G., ktorý uzatvoril so žalovanou dňa 04.02.2020 zmluvu č. 221813411040220, ktorej súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky postupcu v znení ich dodatkov a na základe poskytol žalovanej peňažné prostriedky. Žalovaná neplnila splátky v dohodnutých termínoch, čím sa dostala do omeškania, na základe čoho postupca opakovane vyzýval žalovanú na úhradu dlžnej sumy, a to aj treťou upomienkou - pokus o zmier zo dňa 04.09.2020, kedy postupca evidoval nesplatené splátky vo výške 206,34 eur. Žalovaná napriek opakovaným výzvam postupcu, v ktorých ju postupca v súlade s ust. § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník upozorňoval v lehote nie kratšej ako 15 dní na možnosť uplatnenia práva na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, neplnila v stanovených termínoch splátky, čím porušila svoju povinnosť podľa zmluvy, preto postupca k 22.10.2020 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, pričom vyzval žalovanú na úhradu dlžnej sumy.

3. Súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav:

- právny predchodca žalobcu a žalovaná uzatvorili dňa 04.02.2020 zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru „C. pôžička“ č. 221813411040220, na základe ktorej poskytol právny predchodca žalobcu žalovanej pôžičku vo výške 4.000,- eur. Podľa zmluvy o splátkovom úvere mala žalovaná splácať pôžičku v pravidelných 96 mesačných splátkach v sume 67,34 eur od 24.02.2020, pri úrokovej sadzbe 11,25 % ročne a RPMN 12,41 %.

- listom zo dňa 04.09.2020 právny predchodca žalobcu vyzval žalovanú na zaplatenie pohľadávky vo výške 206,34 eur, z toho istina 80,45 eur, úroky 109,09 eur, úroky z omeškania 0,32 eur a poplatky vo výške 16,48 eur s poukazom na to, že žalovaná doteraz neuhradila záväzky plynúce z úverovej zmluvy.

- listom zo dňa 22.10.2020 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanej, že do dnešného dňa neuhradila dlžnú pohľadávku banky z titulu zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru, preto dnešným

dňom vyhlásil predčasnú splatnosť úveru, vrátane príslušenstva so zostatkom 4.094,65 eur, z toho istina vo výške 3.878,69 eur, ktorá sa bude úročiť s úrokom z omeškania v zmysle zmluvy o úvere až do jej zaplatenia, úroky 190,08 eur, sankčné úroky 1,08 eua a poplatky 24,80 eur.

4. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 5, § 54 ods. 1, ods. 2, § 37 ods. 1, § 39, § 53 ods. 9, § 525 ods. 1, ods. 2 a § 565 Občianskeho zákonníka, ust. § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, ods. 2, § 11 ods. 1, § 17 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách s poukazom na ust. § 215 ods.1 a § 290 CSP

5. Posudzovaný právny vzťah strán sporu vyhodnotil súd prvej inštancie ako vzťah založeným spotrebiteľskou zmluvou, preto uplatnený nárok posúdil podľa noriem spotrebiteľského práva, a to podľa osobitného právneho predpisu zákona o spotrebiteľských úveroch a všeobecného právneho predpisu Občianskeho zákonníka.

6. Prioritne sa súd prvej inštancie zaoberal aktívnou vecnou legitímáciou žalobcu, keďže predmetnú pohľadávku nadobudol na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej dňa 13.11.2020 s postupcom C., G.. Súd prvej inštancie skúmal, či pred postúpením pohľadávky došlo k zákonnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti ako podmienky postupiteľnosti pohľadávky na tretiu osobu, ktorá nie je bankou. Po preskúmaní obsahu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti súd prvej inštancie zistil, že tento právny úkon je neurčitý, pretože v ňom nie je riadne špecifikovaná omeškaná splátka, pre ktorú sa veriteľ rozhodol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, a teda s poukazom na ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je neurčitý právny úkon neplatný. Pre úplnosť súd prvej inštancie uviedol, že od splatnosti tejto splátky začína plynúť premlčacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka, preto jej presne uvedenie v právnom úkone vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru je dôležité aj z tohto hľadiska.

7. Súd prvej inštancie tiež poukázal, na rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.6.2018 bod 27., podľa ktorého taký právny úkon, akým je zosplatnenie celého dlhu, by mal obsahovať dôležitý údaj a to identifikáciu tej nezaplatennej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu, preto rovný úkon, ktorým veriteľ zosplatnil celý dlh je na úkor určitosti nejasný, vyvoláva otázky a preto je neplatný pre jeho neurčitosť (§ 37 ods. 1 OZ). Obdobný právny názor vyslovil aj Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 22Co/161/2018.

8. Vzhľadom na neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, žalobca nenadobudol predmetnú pohľadávku, preto súdu prvej inštancie neostávalo nič iné ako žalobu žalobcu zamietnuť z dôvodu nedostatku jeho vecnej aktívnej legitímácie v spore.

9. O trovách strán sporu súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa zásady úspechu a keďže žalovaná mala v konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

10. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP.

11. Žalobca zdôraznil, že postupca v posudzovanom prípade využil svoje právo zosplatniť pohľadávku a podaním zo dňa 22.10.2020 upozornil žalovaného, že si toto právo uplatňuje ku dňu 22.10.2020. Zároveň žalovaný týmto podaním v dodatočnej 7-dňovej lehote vyzval k dobrovoľnej úhrade pohľadávky. Postupca toto svoje právo teda využil v súlade s ust. § 53 ods. 9 a zároveň v súlade s ust. § 565 Občianskeho zákonníka s ohľadom na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky t. j. pre nesplnenie splátky splatnej dňa 24.06.2020. Žalobca je toho názoru, že v konaní bolo preukázané účinné zosplatnenie úveru zo strany postupcu, v dôsledku ktorého sa všetky splátky úveru splatné do budúca stali splatnými.

12. Žalobca poukázal, že plnenie v splátkach je spôsob zaplatenia dlhu, ktorý je výsledkom zmluvnej slobody medzi veriteľom a dlžníkom. Rovnako tak uplatnenie práva na vyhlásenie splatnosti splátok v prípade neplnenia splátkového kalendára je ponechané len na vôľu veriteľa, ktorý si môže vymáhať každú jednotlivú splátku samostatne, alebo môže (a zároveň nemusí) v dôsledku porušovania povinností

dlžníka pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu a žiadať zaplatenie dlhu okamžite a jednorazovo.

13. Žalobca je toho názoru, že právny predchodca žalobcu C. E. F., G., v posudzovanom prípade vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, t. j. požiadal o zaplatenie celej pohľadávky v dôsledku neplnenia splátok riadne a včas v súlade s ust. § 565 v spojení s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Žalovaná sa pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru omeškala (viac ako tri mesiace) a uvedené vyplýva aj z platobnej histórie podľa, ktorej žalovaná platila nepravidelne od obdobia 25.05.2020 (platba 1,50 eur dňa 07.07.2020, platba 4,00 eur dňa 05.08.2020, t. j. žalovaná splátku za obdobie 06/2020 neuhradila riadne a včas). Žalovaná bola na úradu dohodnutých mesačných splátok opakovane vyzývaná, a to okrem iných výziev aj výzvou zo dňa 04.09.2020 vo výške 206,34 eur, v ktorej bola upozornená na oprávnenie banky vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru v prípade, ak dlžnú sumu neuhradí v lehote nie kratšej ako 15 dní pred zosplatením úveru. Nakoľko výška mesačnej splátky predstavovala sumu vo výške 67,34 eur je zrejmé, že v čase vyhotovenia výzvy postupom bola žalovaná vo viac ako 3-mesačnom omeškaní. Následne postupca podaním zo dňa 22.10.2020 označeným ako „Výzva na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom“ uplatnil právo na zaplatenie všetkých splátok pre neplnenie splátkového kalendára, v dôsledku čoho sa stal úver splatným v celom rozsahu.

14. Žalobca sa nestotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého je vo výzve podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka potrebné špecifikovať, pre ktorú konkrétnu splátku sa rozhodol postupca úver zosplatiť, nakoľko to nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu, resp. naopak, bolo by to úplne nadbytočné, keďže v zmysle ust. § 565 Občianskeho zákonníka nemožno toto právo uplatniť pre nesplnenie inej splátky, než tej, ktorá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva po dobu 3-mesiacov za splnenia podmienky v ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka s ohľadom na aktuálny judikatórny vývoj NS SR. Pre úplnosť žalobca v upozornil, že žalovaný bol s úhradou splátok v omeškaní viac ako tri mesiace, čo bolo v konaní preukázané viacerými listinnými dôkazmi a uvedené konštatovala aj žalovaná na súdnom pojednávaní, že predmetný úver prestala splácať z dôvodu straty zamestnania.

15. Žalobca ďalej v odvolaní poukázal, že právne posúdenie súdu prvej inštancie je v priamom rozpore s aktuálnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom uviedol uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/224/2021 z 30.11.2022 a sp. zn. 4Cdo/132/2021 z 15.12.2022 a tiež uznesenia NS SR, v ktorých sa riešilo, že pre ktorú splátku bol veriteľ oprávnený zosplatiť úver a od kedy je potrebné počítat začiatok premlčacej doby v spotrebiteľských veciach - sp. zn. 7Cdo/347/2021, 7Cdo/268/2020, 4Cdo/201/2022, 1Cdo/53/2021, 4Cdo/231/2021, 9Cdo/368/2021, 4Cdo/23/2021, 2Cdo/332/2021, 6Cdo/71/2022, 2Cdo/272/2021, 1Cdo/61/2022, 4Cdo/250/2021, 4Cdo/262/2021, 2Cdo/298/2021, 4Cdo/221/2022, 6Cdo/64/2021, 9Cdo/98/2022, 1Cdo/143/2022, 6Cdo/87/2023.

16. Z uvedených dôvodov je pre žalobcu zrejmé, že v prípade, ak postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 22.10.2020 – toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 24.06.2020, ktorá bezprostredne predchádzala zosplateniu po dobu 3 mesiacov, a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka po omeškaní spotrebiteľa s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, pričom premlčacia doba začala plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, t. j. odo dňa 25.09.2020. Vo vyššie uvedenom ide o výslovne právne posúdenie a výkladu ust. § 53 ods. 9 v spojitosti s ust. § 565 Občianskeho zákonníka, nakoľko súd pozná právo v zmysle „iura novit curia“.

17. Ak súd prvej inštancie vyložil ust. § 565 Občianskeho zákonníka tak, že v spotrebiteľských veciach je vo výzve podľa citovaného ust. potrebné určiť, s ktorou konkrétnou splátkou sa dlžník omeškal - potom podľa názoru žalobcu vykladá predmetné ustanovenie contra legem, nakoľko takýto výklad zo zákona v žiadnom prípade nevyplýva. Žalobca preto poukázal aj na rozhodnutia vyšších súdnych autorít – rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6CoCsp/53/2021 z 18.01.2022 a uznesenia Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 12CoCsp/37/2022 zo dňa 31.8.2023, sp. zn. 12CoCsp/25/2021 zo dňa 8.2.2022, sp. zn. 5CoCsp/29/2022 zo dňa 20.7.2022

18. Žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP ho zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadрила.

20. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

21. Z odvolania žalobcu vyplýva, že tento namieta nesprávne skutkové zistenia a následne nesprávne právne posúdenie platnosti zosplatnenia úverovej pohľadávky, čím zároveň došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

22. K posúdeniu odvolacej námietky týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Z obsahu odvolania v podstate vyplýva, žalobca namieta, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil náležitosti vyhlásenia zosplatnenia úveru, čím sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, pričom preferoval výklad neplatnosti právneho úkonu oproti výkladu platnosti, ktorý je podľa názoru Ústavného súdu SR prioritný.

23. Čo sa týka námietky, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd uvádza, že nielen súdnou praxou, ale aj teóriou práva je ustálené, že dokazovanie v súdnom spore prebieha vo viacerých fázach - od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených a navrhnutých dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak však súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. (pozri nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30.9.2010)

24. Čo sa týka hodnotenia dôkazov Civilný sporový poriadok upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v § 191 ods. 1, v zmysle ktorej dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Voľné hodnotenie dôkazov súdom neznamená ľubovôľu hodnotenia, ale dôkazy hodnotí z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

25. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd poukazuje, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach

účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou, je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde právny predchodca žalobcu - banka vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaná je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

27. Vzhľadom na námietky žalobcu v odvolacom konaní, je v prvom rade potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie postupoval v konaní správne pri hodnotení dôkazov, čo sa týka posúdenia platnosti okamžitého zosplatnenia spotrebiteľského úveru.

28. Podmienky na vyhlásenie predčasnej splatnosti spotrebiteľskej zmluvy sú upravené v citovanom § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka stanovuje, že ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka dopĺňa ďalšie zákonné podmienky umožňujúce právo veriteľa žiadať od dlžníka – spotrebiteľa zaplatenie celej pohľadávky. Právo na jednorazové splatenie pohľadávky má veriteľ najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky spotrebiteľa. Keďže ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka má predstavovať výhodnejší právny režim oproti všeobecnej norme § 565 Občianskeho zákonníka, je potrebné ustáliť, že právo podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka môže veriteľ vykonať len po uplynutí zákonnej lehoty, ktorú nemožno skrátiť, ale za predpokladu, že omeškanie s uvedenou splátkou, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní viac ako 3 mesiace, trvá. Pred žiadosťou veriteľa na zaplatenie celej pohľadávky sa ďalej vyžaduje, aby veriteľ v zákonom stanovenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní, upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená aj tým, aby veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil spotrebiteľa na to, že toto právo využije. Lehota na doručenie upozornenia spotrebiteľovi v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie zosplatnenia celej pohľadávky, nemusí bez ďalšieho začať plynúť až po tom, ako je dlžník v omeškaní so splátkou 3 mesiace.

29. Môže sa javiť, že úprava zákonodarcu je prísna, avšak tá je určená najmä na ochranu spotrebiteľa, ktorý je vo všeobecnosti považovaný ako slabšia zmluvná strana, a na to, aby veriteľ bol pri uplatňovaní svojich práv obozretný a včasný, ak má v úmysle v dôsledku omeškania spotrebiteľa dosiahnuť zosplatnenie celého dlhu a zároveň takto zosplatnený dlh úspešne vymôcť v súdnom konaní. Ochrana spotrebiteľa v týchto ustanoveniach je upravená aj preto, aby v prípade, ak veriteľ nedodrží stanovené podmienky pre podanie žiadosti o zaplatenie celej pohľadávky, spotrebiteľ nestratil výhodu splátok. V zmysle cieľov smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu.

30. V prejednávanom prípade právny predchodca žalobcu a žalovaná sa v zmluve o spotrebiteľskom úvere (časť I., bod. 5, písm. b) zmluvy) dohodli, že v prípade nesplácania úveru, resp. v prípade neplnenia si dojednaných povinností je veriteľ oprávnený v súlade s podmienkami vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru z dôvodov, spôsobom a za podmienok upravených v čl. VIII. Podmienok (podľa čl. VIII bodu 1 písm. a) Podmienok banka je oprávnená požadovať, aby dlžník vrátil celú pohľadávku s príslušenstvom pred dátumom konečnej splatnosti úveru dohodnutým v zmluve a vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru, ak počas trvania zmluvy sa dostane dlžník do omeškania s úhradou jednej anuitnej splátky počas obdobia dlhšieho než 3 mesiace, bol na jej zaplatenie písomne vyzvaný a súčasne upozornený na zámer uplatniť naše vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru, pričom od tohto upozornenia uplynulo viac ako 15 dní).

31. Listom označeným ako „Tretia upomienka – pokus o zmier“ zo dňa 4.9.2020 – právny predchodca žalobcu C. E. F., G. upozorňuje žalovanú, že aj napriek predchádzajúcim upomienkam neuhradila záväzky zo zmluvy o úvere, pričom ku dňu vystavenia tejto upomienky eviduje po lehote splatnosti pohľadávku – dlžnú čiastku 206,34 eur (z toho istina 80,45 eur, úrok 109,09 eur, úrok z omeškania 0,32 eur, poplatky 16,48 eur) pre spotrebný úver reg. č. zmluvy 221813411040220 a vyzýva žalovanú na okamžité zaplatenie dlžnej sumy v zmysle zmluvy o úvere, v opačnom prípade bude požadovať od žalovanej vrátenie celej poskytnutej sumy úveru s príslušenstvom pred dohodnutým dátumom splatnosti. Zároveň bola žalovaná upozornená na právo banky na odstúpenie od zmluvy.

32. Listom označeným ako „Výzva na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom“ zo dňa 22.10.2020 právny predchodca žalobcu C. E. F., G. skonštatoval, že napriek predchádzajúcim upomienkam žalovaní neuhradila dlžnú pohľadávku banky z titulu Zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru reg. č. 221813411040220 zo dňa 4.2.2020 a týmto dňom žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru vrátane príslušenstva so zostatkom 4.094,65 eur. Zároveň bola žalovaná vyzvaná na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom, a to v lehote 7 dní odo dňa doručenia tejto výzvy.

33. Súd prvej inštancie zosplatnenie spotrebiteľského úveru právneho predchodcu žalobcu považoval za neurčitý, pretože nebola riadne špecifikovaná omeškaná splátka, pre ktorú veriteľ sa rozhodol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. S uvedeným názorom sa odvolací súd v danom prípade nestotožňuje, pretože zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti konkrétne, ktorá splátka mimoriadnu splatnosť vyvolala. Právny predchodca žalobcu v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho vyzval žalovanú na zaplatenie dlžnej sumy v lehote 15 dní a zároveň ju upozornil aj na možnosť zosplatnenia úveru. Nakoľko žalovaná v stanovenej lehote dlžnú sumu neuhradila, právny predchodca žalobcu dňa 22.10.2020 zosplatnil úver, a to do splatnosti najbližšej splátky splatnej dňa 24.10.2020. Hoci ani posledná tretia upomienka pred zosplatnením, ale ani vyhlásenie úveru za predčasne splatný neuvádzali konkrétnu splátku, pre ktorú malo dôjsť k vyhláseniu zosplatnenia úveru, z vykonaného dokazovania je jednoznačne preukázané, že žalovaná si neplnila svoje povinnosti zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere riadne a včas. Tretia upomienka pred zosplatnením špecifikuje dlh ku dňu 4.9.2020 vo výške 206,34 eur (z toho istina a úrok = 80,45 eur + 109,09 eur = 189,54 eur : 63,18 eur (výška splátky bez poplatku poistného) = 3) a vyhlásenie úveru za predčasne splatný dlh aktualizuje ku dňu 22.10.2020 vo výške 4.094,65 eur. Z uvedených listín právneho predchodcu žalobcu je preto možné určiť, že vyhlásenie úveru za predčasne splatný mohlo byť vyvolané len pre splátku splatnú dňa 24.6.2020, s ktorou bola žalovaná v omeškaní k účinnosti zosplatnenia 3 mesiace a zároveň pred zosplatnením bol žalovaná na túto možnosť veriteľa riadne upozornená, ak dlh v lehote 15 dní nezaplatí. K uvedenému odvolací súd pripomína, že v čase zasielania výzvy na úhradu dlhu s upozornením na možnosť zosplatnenia, nemusí byť dlžník 3 mesiace v omeškaní so splátkou, pre ktorú veriteľ vyhlasuje úver za predčasne splatný. Uvedené omeškanie však musí trvať práve v čase, kedy veriteľ vyhlasuje predčasné zosplatnenie spotrebiteľského úveru. Zo strany právneho predchodcu žalobcu tak došlo k účinnému zosplatneniu úveru, pričom neuvedenie splátky, ktorá zosplatnenie vyvolala nemohla spôsobiť neurčitosť daného právneho úkonu, keďže zákon túto povinnosť od veriteľa nevyžaduje. Odvolací súd dáva do pozornosti, že splnenie podmienok zosplatnenia spotrebiteľského úveru podľa ust. § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka je možné len pre jednu nezaplatenú splátku, ale ak až v prípade, že ani z výzvy pred zosplatnením a ani z vyhlásenia o zosplatnení nie je možné určiť pre ktorú konkrétnu splátku sú zákonné podmienky splnené, potom je záver o neurčitosti týchto právnych úkonov na mieste. Nakoľko pohľadávka právneho predchodcu žalobcu bola zosplatnená ešte pred termínom konečnej splatnosti úveru, možno konštatovať, že táto podmienka pre postúpenie bankovej pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola splnená.

34. Odvolací súd tiež poukazuje, že je nesprávna úvaha súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že „od splatnosti tejto splátky (pozn. pre ktorú došlo k zosplatneniu) začína plynúť premlčacia doba podľa § 103 Občianskeho zákonníka, preto jej presne uvedenie v právnom úkone vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru je dôležité aj z tohto hľadiska.“ Odvolací súd dáva súdu prvej inštancie do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 3/2023 pod R 29/2023 a to uznesenie z 29. novembra 2022, sp. zn. 7Cdo/268/2020, ktorého právna veta znie: „Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne

premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.“

35. K aktívnej vecnej legitímácii odvolací súd tiež poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 9Cdo/165/2022 z 27.09.2023), ktorý uviedol: „Podľa názoru dovolacieho súdu niet žiadneho dôvodu odkláňať sa od názorov vyjadrených v citovanom judikáte R 60/2018 a vyžadovať, aby výzva banky adresovaná dlžníkovi v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách obsahovala ďalšie, osobitné náležitosti než tie explicitne vyjadrené. Uvedené rozhodnutie jasne definovalo podmienky pre platné postúpenie pohľadávky banky, a to a/ preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškani) a b/ dlžníkovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Zákon ale pre výzvu v zmysle cit. ustanovenia nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti. Z citovaného znenia sporného ustanovenia výslovne vyplýva len to, že banka môže postúpiť svoju pohľadávku, ak je napriek písomnej výzve banky jej klient/dlžník nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškani so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči banke. Z predmetného ustanovenia však pri použití žiadnej z výkladových metód nevyplýva povinnosť banky osobitne oznámiť klientovi možnosť postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu. Banka nie je povinná osobitne upozorňovať resp. informovať klienta/dlžníka na skutočnosť, že po márnom uplynutí lehoty na zaplatenie dlhu bude oprávnená postúpiť pohľadávku na inú osobu. Ak banka klienta/dlžníka písomne vyzve na úhradu presne špecifikovanej konkrétnej sumy pohľadávky, možno takúto písomnosť považovať za výzvu pred postúpením, od ktorej doručenia musí uplynúť aspoň 90 dní a následne možno pohľadávku postúpiť, pretože dlžník bol upozornený na omeškanie s úhradou jeho peňažného záväzku. Z výzvy na zaplatenie nemusí výslovne vyplývať, že ak dlžník sumu neuhradí, veriteľ pristúpi k postúpeniu pohľadávky, musí z nej však byť bez akýchkoľvek pochybností zrejme konkrétna špecifikácia pohľadávky, ktorú má dlžník uhradiť. Dovolací súd uvedenú otázku okrajovo riešil aj v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/191/2021, z ktorého vyplýva, že za výzvu na plnenie pred postúpením podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách možno považovať aj oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti, ak jeho obsahom je výzva dlžníkovi na zaplatenie pohľadávky.“

36. Pre úplnosť veci odvolací súd dodáva, že pokiaľ súd prvej inštancie, či strany sporu poukazovali na rozhodnutia odvolacích súdov, nešlo o ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, v súlade s ktorou by podľa čl. 2 ods. 2 CSP mali súdy v súdnej veci rozhodovať. Ustálená rozhodovacia prax je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, pričom do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 06.03.2017, sp. zn. 3Cdo/6/2017).

37. Keďže neboli splnené podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, pretože tento bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia, ktoré porušenia dosahujú intenzitu nesprávneho procesného postupu znemožňujúceho stranám uskutočňovanie im patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, tento nedostatok nemohol byť napravený v konaní pred odvolacím súdom. Na základe vyššie uvedených skutočností preto odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo všetkých napadnutých výrokoch zrušil a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

38. Úlohou súdu prvej inštancie bude tak vo veci opätovne konať – posúdiť nárok žalobcu podľa noriem spotrebiteľského práva, vykonať dokazovanie navrhnuté stranami sporu, prípadne postupovať podľa ust. § 295 CSP, najmä posúdiť aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu z hľadiska, či žalobca bol oprávnený žiadať jednorazove vrátenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere v súvislosti skúmania schopnosti žalovanej ako spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle ustanovení § 7 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta zákona č. 129/2010 Z. z., a následne tiež posúdiť, či zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti - a až potom vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť.

39. Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v inštruktívnej časti rozhodnutia (§ 391 ods. 2 CSP).

40. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie taktiež o trovách celého konania vrátane trov odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP.

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.